

ความรู้เรื่อง
แนวทางการส่งเสริมสหกรณ์บ้านมั่นคง

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

กองพัฒนาสหกรณ์ด้านการเงินและร้านค้า
กรมส่งเสริมสหกรณ์

สารบัญ

หน้า

๑. ความเป็นมา	๑
๒. สหกรณ์บ้านมั่นคง	๑
๓. จะจัดตั้งสหกรณ์บ้านมั่นคงได้อย่างไร	๕
๔. การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์	๗
๕. ปัญหาของสหกรณ์บ้านมั่นคง	๗
๖. แนวทางการส่งเสริมสหกรณ์บ้านมั่นคง	๘

สหกรณ์บ้านมั่นคง

๑. ความเป็นมา

วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๖ คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติโครงการบ้านมั่นคง ตามที่กระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ โครงการบ้านมั่นคงตอบสนองต่อนโยบายรัฐบาลที่จะพัฒนาชุมชนแออัด ส่งเสริมให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัย ชุมชนเข้มแข็ง และมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเป็นโครงการสร้างที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีรายได้น้อยครอบครัวละไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท และ ๑๕,๐๐๐ บาท (ระดับรายได้ในปี ๒๕๔๖) โดยการก่อสร้างที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานในชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม พร้อมจัดหาระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการที่จำเป็น รวมทั้งองค์ประกอบชุมชน เช่น ตลาด ศูนย์เด็กเล็ก สถานที่ประกอบอาชีพหรืออุตสาหกรรมขนาดย่อม ฯลฯ ระดับราคาของบ้านมั่นคงจะอยู่ในระดับที่กลุ่มเป้าหมายสามารถรับภาระได้ โดยมีกรรมสิทธิ์ในลักษณะการเช่าซื้อเป็นอยู่อาศัยของตนเอง นอกจากการพัฒนาด้านกายภาพแล้ว ยังมีการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยการส่งเสริมให้ผู้อยู่อาศัยในชุมชนตามโครงการบ้านมั่นคงมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเองเพื่อให้ได้สภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัยด้วย

วิธีการดำเนินการโดยหลักการคือรัฐบาลให้การอุดหนุนชุมชนเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาสาธารณูปโภค และค่าก่อสร้างสาธารณูปการ และจัดหาแหล่งเงินกู้เป็นสถาบันการเงินที่ให้สินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการเช่าซื้อที่อยู่อาศัย โดยค่างวดผ่อนชำระไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของรายได้ครัวเรือน อัตราดอกเบี้ยประมาณร้อยละ ๔ ถึง ๖ ทั่วประเทศ ๓-๕ ปี และมีระยะผ่อนไม่เกิน ๓๐ ปี

การปลูกสร้างบ้านมั่นคงมี ๕ รูปแบบ ได้แก่

- ๑) การปรับปรุงชุมชนในพื้นที่เดิม หรือ Slum Upgrading
- ๒) การปรับผังแปลงดินใหม่โดยพยายามคงโครงสร้างเดิม หรือ Reblocking
- ๓) การแบ่งปันที่ดิน หรือ Land Sharing เจ้าของที่ดินขายหรือให้เช่าที่ดินบางส่วนให้ชุมชน ในราคาถูกลงแลกกับการใช้ประโยชน์จากที่ดินส่วนที่เหลือ
- ๔) การก่อสร้างรูปแบบใหม่ในบริเวณใกล้เคียงจุดที่อยู่เดิม หรือ Reconstruction
- ๕) การรื้อย้ายชุมชนออกไปอยู่ที่ใหม่ หรือ Relocation

ที่ดินที่นำมาปลูกสร้างบ้านได้จากการเช่าที่ราชพัสดุ ซื้อจากเอกชน เจ้าของที่ดินเดิม เป็นต้น และในการบริหารงบประมาณเพื่อการดำเนินการทั้งหมด จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการเงิน และชุมชน จึงมีการส่งเสริมให้จัดตั้ง “สหกรณ์บ้านมั่นคง” ขึ้น

๒. สหกรณ์บ้านมั่นคง

สหกรณ์บ้านมั่นคงเป็นสหกรณ์บริการ จัดตั้งตามนโยบายของรัฐบาล สมาชิกสหกรณ์มาจากคนในชุมชนที่ต้องการที่อยู่อาศัย สหกรณ์มีหน้าที่บริหารจัดการเงินของรัฐบาลเพื่อให้เกิดชุมชนที่มีคุณภาพ สมาชิกสหกรณ์มีความอยู่ดีกินดี การจัดตั้งสหกรณ์บ้านมั่นคง เป็นการร่วมมือกันทำงานของหลายหน่วยงานในเชิงบูรณาการ ได้แก่ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ กรมธนารักษ์ สถาบันการศึกษา องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของชุมชนให้มีความมั่นคงอย่างยั่งยืนโดยใช้ระบบสหกรณ์บริหารจัดการชุมชน

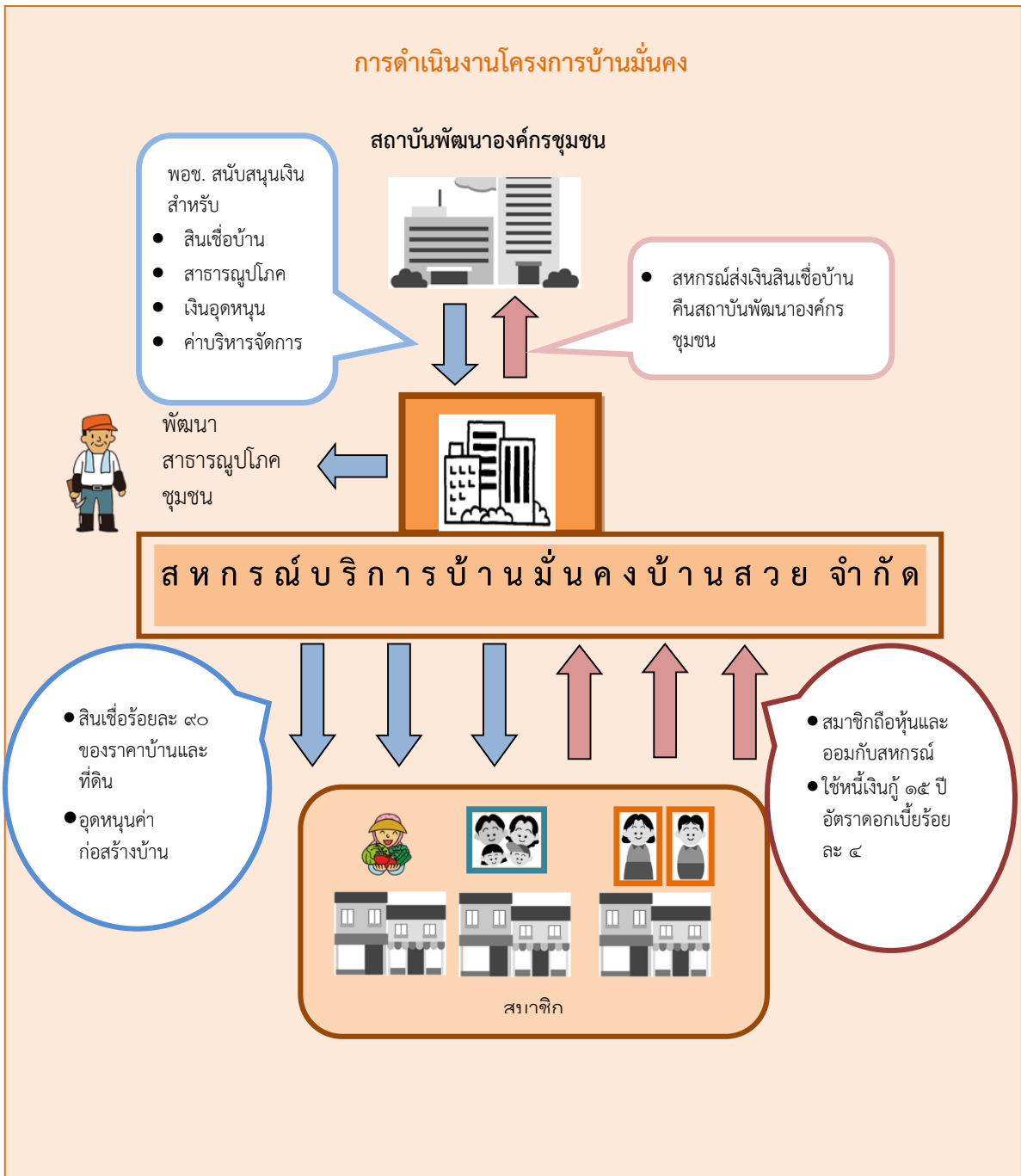
การจัดตั้งสหกรณ์บ้านมั่นคง มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- เพื่อแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดอย่างเป็นระบบในแต่ละเมืองทั่วประเทศ
- เพื่อให้คนจนในเมืองมีชุมชนมั่นคง มีคุณภาพชีวิตดี ครอบคลุมมิติการพัฒนาด้านกายภาพ เศรษฐกิจสังคม
- เพื่อให้เกิดรูปธรรมและรูปแบบของการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยของชุมชนแออัดอย่างหลากหลาย
- เพื่อสร้างความพร้อม ความสามารถ องค์กรความรู้และกระบวนการเรียนรู้ให้กับชุมชนและท้องถิ่น
- เพื่อให้เกิดการปรับปรุง/ผ่อนปรน กฎระเบียบให้เอื้อต่อการพัฒนา
- เพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการก่อสร้างที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคง สวยงาม น่าอยู่
- เพื่อให้เกิดแผนและทิศทางการพัฒนาชุมชนอย่างบูรณาการ
- เพื่อให้เกิดการรองรับสถานภาพของชุมชนและคนจน
- เพื่อให้เกิดระบบการจัดการชุมชนที่มีประสิทธิภาพ
- เพื่อให้เกิดกลไกการพัฒนาที่มีส่วนร่วมหลายฝ่าย

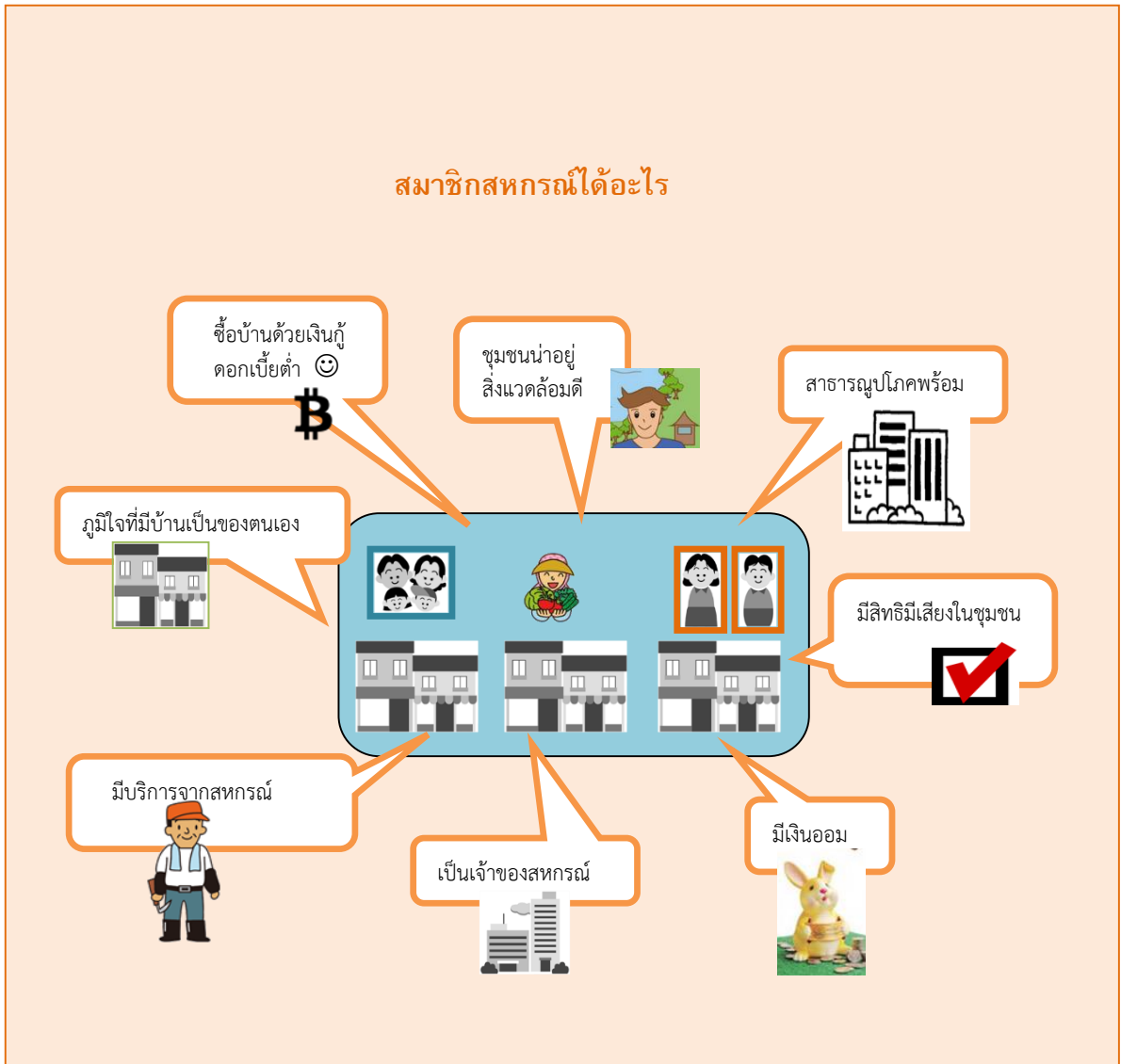
สหกรณ์บ้านมั่นคงมีบทบาทสำคัญในด้านต่างๆ ดังนี้

- ๑) รับเงินจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน มาบริหารจัดการโดยจัดสรรตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาล ประกอบด้วย
 - ให้สมาชิกกู้ซื้อบ้านและที่ดิน
 - พัฒนาสาธารณูปโภคชุมชน
 - บริหารจัดการโครงการบ้านมั่นคง
 - เงินอุดหนุนให้เปล่าสำหรับสหกรณ์
- ๒) ติดตามหนี้จากสมาชิก และส่งเงินคืนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
- ๓) ร่วมกับหน่วยงานอื่นพัฒนาสาธารณูปโภคชุมชน อาทิ ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ถนน ฯลฯ
- ๔) ส่งเสริมการออมในชุมชนด้วยการส่งเสริมให้สมาชิกซื้อหุ้นและฝากเงินกับสหกรณ์ ทั้งนี้บางสหกรณ์มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้นก่อนและออมเงินในกลุ่มออมทรัพย์ บางแห่งเริ่มออมหลังจากมีสหกรณ์
- ๕) จัดบริการแก่สมาชิก เช่น บริการซ่อมแซมบ้าน ขายสินค้าอุปโภคบริโภค ฯลฯ

การดำเนินงานของสหกรณ์บ้านมั่นคงแสดงดังภาพ

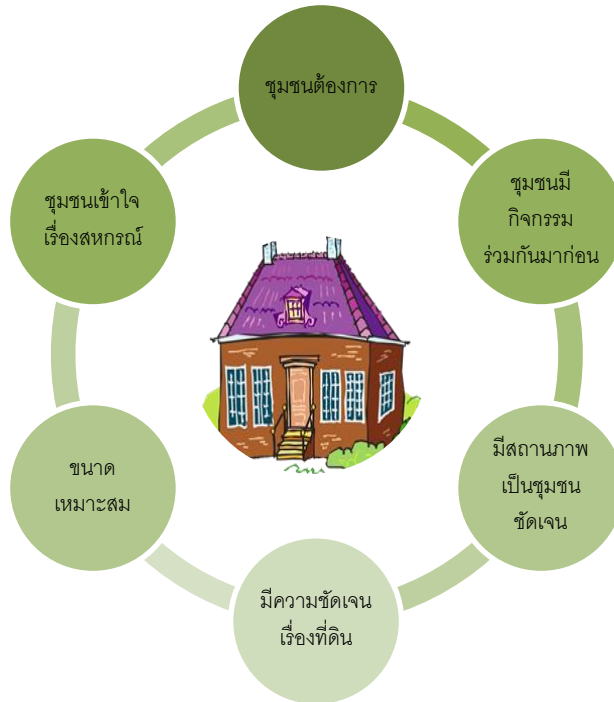
สำหรับสมาชิกในชุมชนที่ร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์จะได้รับประโยชน์มากมาย และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๓. จะตั้งสหกรณ์บ้านมั่นคงได้อย่างไร

การจัดตั้งสหกรณ์บ้านมั่นคงมีขั้นตอนต่างๆ คล้ายคลึงกับการจัดตั้งสหกรณ์ประเภทอื่นๆ แต่มีขั้นตอนที่พิเศษกว่าสหกรณ์ประเภทอื่นคือมีขั้นตอนการเตรียมความพร้อมของสมาชิกให้มีความเข้าใจในโครงการและมีวินัยการออม นอกจากนี้ยังมีการเตรียมที่ดินในการปลูกสร้างบ้านซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญก่อนจัดตั้งสหกรณ์

ข้อพิจารณาในการจัดตั้งสหกรณ์บ้านมั่นคง

เมื่อชุมชนพร้อมแล้วก็ให้ผู้ที่ต้องการจัดตั้งสหกรณ์ดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ เตรียมการเบื้องต้น

- ๑) สืบหาข้อมูลครัวเรือนที่มีปัญหาเดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัยในชุมชน
- ๒) กำหนดวัตถุประสงค์และกิจกรรมของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์
- ๓) จัดทำร่างแผนการดำเนินงานหรือกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ ประกอบด้วย การดำเนินธุรกิจ การจัดจ้างเจ้าหน้าที่ แหล่งที่มาของเงินทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้และความเหมาะสมในการจัดตั้งสหกรณ์

ขั้นตอนที่ ๒ ประสานงาน

คณะบุคคลซึ่งประสงค์จะจัดตั้งสหกรณ์ แต่งตั้งตัวแทนไปประสานงานกับสำนักงานสหกรณ์

จังหวัด หรือสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑, พื้นที่ ๒ ที่เป็นหน่วยงานกำกับ ดูแล แนะนำ ส่งเสริมสหกรณ์ในพื้นที่ที่จะจัดตั้งสหกรณ์ เพื่อขอคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดตั้งสหกรณ์และกำหนดวันประชุม ผู้ซึ่งประสงค์จะเป็นสมาชิกสหกรณ์

ขั้นตอนที่ ๓ จัดประชุมผู้ซึ่งประสงค์จะเป็นสมาชิก

เพื่อพิจารณาเรื่องต่างๆ ได้แก่

- ๑) กำหนดชื่อสหกรณ์ที่จะขอจัดตั้ง
- ๒) คัดเลือกบุคคลในที่ประชุม จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐ คน เป็นผู้แทน เรียกว่า “คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์” เพื่อดำเนินการต่างๆ ในการขอจัดตั้งสหกรณ์
- ๓) เสนอความคิดเห็นในการร่างข้อบังคับสหกรณ์ การกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดแผนธุรกิจ และแผนการดำเนินงานของสหกรณ์
- ๔) ให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ดำเนินการยื่นเรื่องขอจองชื่อสหกรณ์ซึ่งสามารถดำเนินการได้ ๒ วิธี
 - จองผ่านเว็บไซต์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์
 - จองผ่านสำนักงานสหกรณ์จังหวัด หรือสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑, พื้นที่ ๒

ขั้นตอนที่ ๔ ประชุมคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์สหกรณ์

เพื่อพิจารณาเรื่องต่างๆ ได้แก่

- ๑) จัดทำร่างข้อบังคับสหกรณ์ กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดแผนธุรกิจและแผนการดำเนินงานของสหกรณ์
- ๒) จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสงค์จะเป็นสมาชิกสหกรณ์ จัดทำทะเบียนสมาชิกและทะเบียนหุ้น

ขั้นตอนที่ ๕ ประชุมผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกสหกรณ์

เพื่อรับทราบเรื่องต่างๆ ที่จะเสนอขอจัดตั้งสหกรณ์ ได้แก่

- ๑) รับทราบ ชื่อสหกรณ์ วัตถุประสงค์ แผนธุรกิจและแผนการดำเนินงานของสหกรณ์
- ๒) รับทราบร่างข้อบังคับสหกรณ์

ขั้นตอนที่ ๖ การยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์

คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ จัดเตรียมเอกสารต่างๆ เพื่อเสนอขอจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ ประกอบด้วย

- ๑) คำขอจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์
- ๒) สำเนารายงานการประชุมผู้ซึ่งประสงค์จะเป็นสมาชิกสหกรณ์ (เอกสารขั้นตอนที่ ๓)

๓) ข้อบังคับสหกรณ์ แผนธุรกิจและแผนการดำเนินงานของสหกรณ์ที่จะจัดตั้ง (เอกสารขั้นตอนที่ ๔)

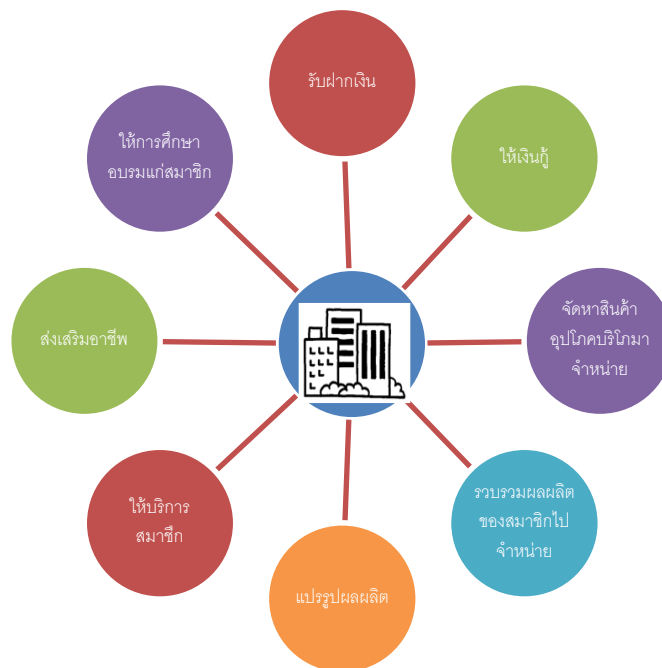
๔) บัญชีรายชื่อผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกสหกรณ์ (เอกสารขั้นตอนที่ ๔)

๕) สำเนารายงานการประชุมผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกสหกรณ์ (เอกสารขั้นตอนที่ ๕)

๔. การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

แม้วัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์บ้านมั่นคงคือการบริหารจัดการเงินเพื่อจัดหาและพัฒนาที่อยู่อาศัยให้ชุมชน แต่เมื่อสมาชิกได้ผ่อนชำระหนี้เงินกู้ค่าบ้านและที่ดินแล้ว สหกรณ์บ้านมั่นคงยังคงมีบทบาทต่อไปในการดำเนินธุรกิจตอบสนองความต้องการสมาชิกเพราะกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนยังคงมีอยู่ สหกรณ์จึงควรเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการดำเนินกิจกรรมด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมด้วย สหกรณ์บ้านมั่นคงจึงมีธุรกิจได้หลากหลาย ทั้งด้านบริการทางการเงิน ส่งเสริมการออม การให้ความรู้ด้านสหกรณ์และการศึกษาอบรมเพื่อการประกอบอาชีพ การบริการซ่อมแซมที่พักอาศัย บริการกำจัดขยะ การจัดหาสินค้าที่จำเป็นมาขายให้สมาชิกในราคายุติธรรม การสนับสนุนส่งเสริมอาชีพของสมาชิกด้วยการหาตลาดสำหรับสินค้าที่ผลิตโดยสมาชิก เป็นตัวแทนรวบรวมผลผลิตของสมาชิกไปจำหน่าย เป็นต้น ทั้งหมดนี้สามารถทำให้สมาชิกอยู่ดีกินดี มีความรู้ พึ่งตนเองได้ ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่ดี

กิจกรรมและธุรกิจสหกรณ์บ้านมั่นคง

๕. ปัญหาของสหกรณ์บ้านมั่นคง

จากความเป็นมาของสหกรณ์บ้านมั่นคง สหกรณ์ไม่ได้ถูกจัดตั้งขึ้นตามความต้องการของสมาชิก แต่จัดตั้งตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาล จึงมีปัญหาที่เกิดจากความพร้อมของกรรมการและสมาชิกสหกรณ์ ได้แก่

๕.๑ สมาชิกขาดความเข้าใจเรื่องสหกรณ์ เนื่องจากสมัครเป็นสมาชิกเพราะเป็นเงื่อนไขที่จะทำให้มีบ้าน ไม่ได้มีความสนใจเรื่องสหกรณ์อย่างจริงจัง ไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักการ อุดมการณ์และวิธีการสหกรณ์ นอกจากนี้ สมาชิกสหกรณ์บ้านมั่นคงมีหลากหลายอาชีพและต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพ ทำให้ไม่มีเวลาในการศึกษาหาความรู้เรื่องสหกรณ์

๕.๒ ความเชื่อมั่นของสมาชิกเป็นสิ่งสำคัญ สมาชิกเชื่อว่าเป็นสมาชิกแล้วจะได้บ้าน แต่ข้อบกพร่องในการดำเนินงานของสหกรณ์ทำให้สมาชิกขาดความเชื่อมั่นในตัวสหกรณ์ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการบ้านมั่นคงและการดำเนินงานของสหกรณ์

๕.๓ หลายสหกรณ์ไม่สามารถจัดทำบัญชีได้เอง และงบประมาณไม่พอจัดจ้างเจ้าหน้าที่บัญชี ต้องอาศัยบุคลากรภาครัฐช่วยเหลือจัดทำบัญชีให้

๕.๔ ขาดระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ การจัดทำทะเบียนสมาชิก ทะเบียนหุ้น ไม่เรียบร้อย และไม่ปัจจุบัน การเก็บรักษาเงินและเอกสารยังไม่ปลอดภัย และไม่มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการควบคุมภายในอย่างชัดเจน

๕.๕ สหกรณ์บางแห่งประสบปัญหาความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ การจัดสรรที่ดินใหม่อาจทำให้มีสมาชิกบางคนเสียประโยชน์ เช่น ได้รับการจัดสรรที่ดินน้อยกว่าเนื้อที่ที่เคยอยู่เดิม

๕.๖ ปัญหาการชำระหนี้ไม่เป็นไปตามกำหนด

๕.๗ สหกรณ์และสมาชิกสหกรณ์ไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดไว้

๕.๘ สหกรณ์บางแห่งไม่ได้ยุบเลิกกลุ่มออมทรัพย์เดิมแต่คงไว้และระดมเงินออมจากสมาชิก โดยไม่มีการบริหารจัดการทรัพย์สินของกลุ่มอย่างรัดกุม และใช้งบประมาณบางส่วนของสหกรณ์ในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์

๖. แนวทางการส่งเสริมสหกรณ์บ้านมั่นคง

จากการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยปัญหาที่พบในการดำเนินงานของสหกรณ์บ้านมั่นคง และประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ได้แนวทางในการส่งเสริมสหกรณ์บ้านมั่นคง ดังนี้

๖.๑ ความเชื่อมั่นต่อสหกรณ์และความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของสหกรณ์และความยั่งยืนของชุมชน สหกรณ์จึงจำเป็นต้องสร้างความมั่นใจให้สมาชิกแน่ใจว่าเป็นสมาชิกสหกรณ์แล้วได้ประโยชน์ และเป็นที่ยังพาทแก่สมาชิก มีการบริหารงานอย่างโปร่งใส ตามหลักการวิธีการและอุดมการณ์สหกรณ์ จึงจำเป็นที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ต้องให้ความรู้ การศึกษาอบรมแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง อาทิ

- สมาชิกสหกรณ์ ให้ความรู้เกี่ยวกับ อุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ บทบาทหน้าที่ในฐานะเจ้าของสหกรณ์ รูปแบบวิธีการดำเนินงาน ธุรกิจของสหกรณ์ สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก ตลอดจนประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับจากสหกรณ์
- คณะกรรมการดำเนินการ ให้ความรู้เกี่ยวกับ อุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการ การบริหารจัดการธุรกิจสหกรณ์ ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์
- เจ้าหน้าที่สหกรณ์ ให้ความรู้เกี่ยวกับ อุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ในฐานะฝ่ายจัดการ ระบบบัญชีและการเงินสหกรณ์ การบริหารจัดการธุรกิจสหกรณ์ ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์

- ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ ให้ความรู้เกี่ยวกับ อุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ บทบาทหน้าที่ของผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ การบริหารจัดการธุรกิจสหกรณ์ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับระบบบัญชีเบื้องต้น ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์
- ๖.๒ ส่งเสริมให้สหกรณ์เรียนรู้จากสหกรณ์ที่ดีด้วยการเสริมสร้างเครือข่ายสหกรณ์ การประชุม การดูงานสหกรณ์อื่น เพื่อเป็นแบบอย่างและสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง
- ๖.๓ ให้ความสำคัญกับการฝึกฝนจัดทำบัญชี ให้สหกรณ์จัดทำบัญชีได้เองโดยไม่ต้องพึ่งบุคลากรภาครัฐ และให้วางกฎระเบียบเกี่ยวกับการเงินอย่างรัดกุมป้องกันปัญหาทุจริต
- ๖.๔ ส่งเสริมการควบคุมภายใน กำหนดผู้รับผิดชอบด้านการควบคุมภายในให้ชัดเจน
- ๖.๕ ส่งเสริมให้สหกรณ์มีบทบาทในกิจกรรมชุมชน เช่น จัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน ประสานประโยชน์และลดความขัดแย้ง ให้เป็นชุมชนที่มีความสุข ปลอดภัยเสถียรดี และอบายมุข
- ๖.๖ ส่งเสริมให้สหกรณ์มีบทบาทในการส่งเสริมอาชีพแก่สมาชิกให้มีรายได้เพียงพอแก่การดำรงชีพและสงเคราะห์นี้ โดยสามารถส่งเสริมอาชีพใหม่ด้วยการฝึกอบรม และการสนับสนุนอาชีพเดิมด้วยการช่วยเหลือช่องทางตลาด เป็นต้น
- ๖.๗ สมาชิกสหกรณ์บ้านมั่นคงเป็นผู้มีรายได้น้อย เมื่อสงเคราะห์นี้ค่าบ้านและที่ดินจนครบแล้วก็มีแนวโน้มที่จะก่อหนี้่ออีกเรื่อยๆ สหกรณ์จึงควรมีบทบาทในการส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักออมเงินด้วยการฝากเงินและซื้อหุ้นสหกรณ์ เพื่อให้สมาชิกพึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน
- ๖.๘ วางระบบโครงสร้างบุคลากร การมอบหมายงานตามความถนัดและเหมาะสม การกำหนดสายงานบังคับบัญชา ระบบเงินเดือนและค่าจ้าง การวางระบบฐานข้อมูลสหกรณ์ด้านต่างๆ
- ๖.๙ กำหนดแผนธุรกิจของสหกรณ์ตามความเหมาะสมแก่ฐานะและศักยภาพของแต่ละสหกรณ์ เป็นแผนธุรกิจที่สามารถปฏิบัติได้จริงและตอบสนองความต้องการของสมาชิก โดยไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชน สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
- ๖.๑๐ การส่งเสริมสหกรณ์ต้องพยายามทำความเข้าใจชุมชน เช่น สมาชิกสหกรณ์บ้านมั่นคงประกอบอาชีพทั้งวัน ต้องประชุมกรรมการกันในวันหยุดหรือเวลากลางคืน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมต้องเข้าใจและเสียสละ และส่งเสริมอย่างต่อเนื่องแม้สหกรณ์จะดำเนินการสร้างบ้านและสาธารณูปโภคเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ยังต้องส่งเสริมให้สหกรณ์เป็นศูนย์กลางของชุมชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมสหกรณ์. แนวทางการการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ตามโครงการบ้านมั่นคง. ๒๕๕๑

กรมส่งเสริมสหกรณ์. การศึกษาผลการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคของสหกรณ์ตามโครงการบ้านมั่นคง. ๒๕๕๗

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. รู้จักกับโครงการบ้านมั่นคง (Online)

<http://www.codi.or.th/index.php/about-baanmankong-project/๑๗๕-๒๐๑๓-๐๖-๑๕-๑๐-๕๘-๕๘/๒๗๖๘-๒๐๑๓-๐๖-๑๖-๑๒-๕๑-๓๖>

กองพัฒนาสหกรณ์ด้านการเงินและร้านค้า. การประชุม เสวนา เพื่อจัดการความรู้ ๒๕๕๘